

ΙΑ ΑΘΑΝΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ! Α

Devié

ΚΟΠΕΡΦΙΛΑΝΤ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

— Καί τότε πώς θά ξώδευα τὰ λεφτά μου; ἀπάντησε ο Πέγκοττ με τόνο πού ἤθελε νά τόν κἀνη αὐστηρό. Τί κάθεσαι καί λές; Τώρα ἔχω τήν ἀνάγκη σου περισσότερο ἀπό ποτέ...

— Τό ἤξερα ἐγώ πώς δέν εἶχατε τήν ἀνάγκη μου προτήτερα! στέναξε ἡ κυρά Κοῦμιτζ με τόνο σπαραχτικό. Καί νά πού μοῦ τὸ λέτε τώρα... Πώς μπορούσατε νάχετε τήν ἀνάγκη ἑνὸς φτωχοῦ κι' ἔρημου πλάσματος σάν κι' ἐμένα;

Ὁ κ. Πέγκοττ φάνηκε πολὺ λυπημένος πού ἡ κυρά Κοῦμιτζ παρεξηγοῦσε ἔτσι τὰ λόγια του, μὰ ἡ Πέγκοττ τόν ἐμπόδισε ν' ἀπαντήσει, τραβώντας τον ἀπὸ τὸ μανίκι. Ἐπειτα, ἀφοῦ κύτταξε μερικές στιγμές τήν κυρά Κοῦμιτζ με μεγάλη συμπόνοια, ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὸ παλιὸ ρολοί, σηκώθηκε, καθάρισε τὸ λυχνάρι καί τὸ ἀκούμπησε ἐπάνω στὸ πεζοῦλι τοῦ παραθύρου.

— Ὁραϊά! ἔκανε εὐθυμα. Θά με ρωτήσετε τώρα γιατί ἔβαλα ἐκεῖ τὸ λυχνάρι, κύριε Ντάβυ; Ἀπλούστατα: γιὰ νά φωτίξη τὴ μικρή μας Ἐμιλυ. Ὁ δρόμος, βλέπετε, δέν εἶνε οὔτε πολὺ φωτεινός, οὔτε πολὺ πρόσχαρος ὅταν νυχτώνη. Ἐτσι, ὅταν θρίσκωμαι ἐδῶ τὴν ὥρα τοῦ γυρισμοῦ της, θάζω τὸ λυχνάρι στὸ παράθυρο. Κι' αὐτὸ χρησιμεύει σὲ δυὸ πράγματα — πρόσθεσε ὁ κ. Πέγκοττ, σκύβοντας χαρούμενος κοντὰ του. Ἡ μικρούλα μου Ἐμιλυ, καθὼς τὸ βλέπει, λέει: «Νά τὸ σπίτι!» κι' ἔπειτα: «Ὁ θεῖος μου γύρισε!», γιατί ἂν δέν ἤμουν ἐδῶ, δέν θά ἦτανε φῶς στὸ παράθυρο.

Ὁ κ. Πέγκοττ φάνηκε γιὰ μιὰ στιγμή σάν νά θυθίζεται σὲ σκέψεις κι' ἔπειτα εἶπε:

— Εἶμαι παιδί, τί τὰ θέλετε... Κι' ὅταν ἀκόμα παντρευτῆ ἢ μικρούλα Ἐμιλυ καί θά φύγη ἀπὸ δῶ, ἐγώ θά ἐξακολουθήσω νά θάζω τὸ φῶς στὸ παράθυρο. Θά κάθομαι μπροστὰ στὴ φωτιά, νομίζοντας πώς τὴν περιμένω, ὅπως κάνω τώρα!... Αὐτὴ τὴ στιγμή λέω, κυττάζοντας νά λάμπη τὸ λυχνάρι: «Ἡ Ἐμιλυ τὸ βλέπει! Ἡ Ἐμιλυ ἔρχεται!» καί δέν γελιέμαι — φώναξε ὁ κ. Πέγκοττ χτυπώντας τὰ χέρια του — γιατί νάτην, ἔφτασε!...

Προγματικά, ἡ πόρτα ἀνοίξε τὴ στιγμή ἐκείνη, μὰ δέν ἦταν παρὰ μόνο ὁ Χάμ. Ἡ βροχή, φαίνεται πώς εἶχε δυναμώσει πολὺ, γιατί εἶχε τὸ πέτσινο καπέλλο του κατεβασμένο ὡς τ' αὐτιά.

— Ποῦ εἶνε ἡ Ἐμιλυ; ρώτησε ἀμέσως ὁ θεῖος του.

Ὁ Χάμ κούνησε τὸ κεφάλι του σάν νάθελε νά δείξη πώς ἡ Ἐμιλυ ἦταν ἔξω. Ὁ κ. Πέγκοττ ἔβγαλε τὸ λυχνάρι ἀπὸ τὸ παράθυρο καί τ' ἀκούμπησε στὸ τραπέζι. Ἀρχισε νά δυναμώνη τὴ φωτιά, ὅταν ὁ Χάμ, πού δέν εἶχε σαλέψει καθόλου, μοῦ εἶπε:

— Κύριε Ντάβυ, ἐρχόσαστε μιὰ στιγμή ἔξω γιὰ νά δῆτε κάτ. πού ἡ Ἐμιλυ κι' ἐγώ θέλουμε νά σᾶς δείξουμε.

Τὸν ἀκολουθήσα ἀμέσως. Καθὼς πῆγα πλάι του, τρόμαξα με τὴ χλωμάδα του. Με τράβηξε γρήγορα ἔξω κι' ἔκλεισε τὴν πόρτα πίσω μας.

— Χάμ! τὸν ρώτησα ἀνήσυχος. Τί συμβαίνει;

— Μίστερ Ντάβυ!... τραύλισε ἐκεῖνος.

— Ὄ! τὸν δυστυχισμένο!... Ἐκλαιγε...

Παράλυσος ὀλάκληρος βλέποντας τὴν ἀπέραντη ἀπελπισία του. Δέν ξέρω πειὰ τί σκεφτόμουν ἢ τί φοβόμουν τὴ στιγμή ἐκείνη. Τὸν ἐκύτταζα μόνο γεμάτος ἀγωνία.

— Χάμ! Φτωχέ μου κι' ἀγαπημένε μου φίλε, γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, πές μου τί συμβαίνει;...

— Ἡ ἀγάπη μου, κύριε Ντάβυ, ἡ περηφάνεια κ' ἡ ἐλπίδα τῆς καρδιάς μου, ἐκείνη γιὰ τὴν ὁποία θά ἔδινα καί τὴ ζωὴ μου, γιὰ τὴν ὁποία εἶμαι πρόθυμος νά τὴν δώσω καί τώρα... ἔφυγε... ἔφυγε!

— Ἡ Ἐμιλυ ἔφυγε;

— Ναι, ἡ Ἐμιλυ ἔφυγε!... Ὄ! Κύριε Ντάβυ, θά καταλάβετε με ποιοὶ τὸν τρόπο ἔφυγε ἂν σᾶς πῶ ὅτι παρακαλῶ τὸ Θεὸ νά τὴν κἀνη νά πεθάνη, αὐτὴν πού μοῦ εἶνε

πιὸ ἀγαπημένη ἀπὸ τὸ κάθε τί στὸν κόσμο, παρὰ νά τὴν ἀφήσῃ νά χαθῆ καί ν' ἀτιμασθῆ!...

Τὸ ἀναστατωμένο πρόσωπο πού ὕψωνε πρὸς τὸν σκοτεινὸ οὐρανὸ, τὸ τρεμούλιασμα τῶν χερῶν του, δέν θά τὰ ξεχᾶσω ποτέ μου, ὅσα χρόνια κι' ἂν ζήσω...

— Ἐσεῖς πού εἰσαστε μορφωμένος, ξανᾶπε σὲ λίγο, θά μοῦ πῆτε τί πρέπει νά κάνω... Τί πρέπει νά πῶ; Πώς ν' ἀναγγεῖλω τὸ πρᾶγμα στὸ θεῖο μου;

Εἶδα τὴν πόρτα νά σαλεύη κι' ἔκανα νά τὴν συγκρατήσω γιὰ νά κερδίσουμε μερικές στιγμές. Μὰ ἦταν πολὺ ἀργά. Ὁ κ. Πέγκοττ πρόβαλε τὸ κεφάλι του ἔξω καί δέν θά λησμονήσω ποτέ, καί χίλια χρόνια ἂν ζήσω, τὴ μεταβολὴ πού γίνηκε στὰ χαρακτηριστικά του μόλις μᾶς εἶδε.

Θυμᾶμαι πὼς ἔβγαλε ἕναν ἀναστεναγμὸ καί μιὰ δυνατὴ κραυγὴ. Θυμᾶμαι τὴν Πέγκοττ καί τὴν κυρά Κοῦμιτζ πού ἔτρεξαν πρὸς αὐτὸν καί θυμᾶμαι ὄλους μας, ὅταν μπήκαμε κατόπιν μέσα στὸ καραβόσπιτο. Ἐγὼ κρατοῦσα στὰ χέρια μου ἕνα χαρτί, μιὰ ἐπιστολὴ τῆς Ἐμιλυ πού μοῦ τὴν εἶχε δώσει ὁ Χάμ κι' ὁ κ. Πέγκοττ, με τὸ πουκάμισό του ἀνοιχτό, με τὰ μαλλιά του ἀναστατωμένα, με τὸ πρόσωπο καί τὰ χεῖλη πελιδνά, με λίγο αἷμα στὸ στήθος του, (πού βγήκε, μοῦ φαίνεται, ἀπὸ τὸ στόμα του, με κύτταξε στὰ μάτια).

— Διαβάστε, κύριε, μοῦ εἶπε με φωνὴ σιγανὴ καί τρεμάμενη. Ἀργά, σᾶς παρακαλῶ, γιατί δέν ξέρω ἂν θά μπορέσω νά καταλάβω...

Ἀνάμεσα σὲ μιὰ σιωπὴ θανάτου, διάβασα τότε τὴν ἐπιστολὴ τῆς Ἐμιλυ, πού ἦταν καταμουσκεμένη ἀπὸ τὰ δάκρυα της:

«Ὅταν θά κρατᾶς αὐτὸ τὸ χαρτί, ἐσὺ πού μ' ἀγαποῦσες πολὺ περισσότερο ἀπ' ὅτι ἀξίζα, ἀκόμα κι' ὅταν ἡ ψυχὴ μου ἦταν ἀθῶα, θά θρίσκωμαι πολὺ μακρὰ...»

— Θά θρίσκωμαι πολὺ μακρὰ, ξανᾶπε ὁ κ. Πέγκοττ ἀργά. Σταθῆτε... Ἡ Ἐμιλυ μακρὰ ἀπὸ μένα;... Κι' ἔπειτα;

«Θά φύγω ἀπὸ τὸ ἀγαπημένο μου σπίτι — τὸ τόσο ἀγαπημένο μου σπίτι — αὔριο τὸ πρωτὶ (ἡ ἐπιστολὴ ἐχρονολογεῖτο ἀπὸ τὴν προηγούμενη μέρα τὸ θράδυ) καί δέν θά ξαναγυρίσω πειὰ ποτέ, ἐκτὸς ἂν ἐκεῖνος τὸν ὁποῖο ἀκολουθῶ με κἀνη γυναῖκα του. Θά θρῆς αὐτὸ τὸ γράμμα τὸ θράδυ, τὴν ὥρα πού γύριζα συνήθως στὸ σπίτι.

«Ὄ! ἂν ἤξερες πόσο ἡ καρδιά μου σπαράζεται! Ἐσὺ μονάχα, τὸν ὁποῖο προσβάλλω τόσο τρομερὰ, ὥστε δέν θά μπορέσης ποτέ νὰ με συγχωρήσης, θά νοιώθης αὐτὸ πού ὑποφέρω! Μὰ εἶμαι πολὺ ἔνοχη γιὰ νά μιλάω γιὰ τὸν ἑαυτὸ μου. Παρηγορήσου με τὴ σκέψη πόσο ἀνάξια στάθηκα! Ὄ! λυπήσου με καί πές στὸ θεῖο μου ὅτι δέν τὸν ἀγάπησα ποτέ ὅσο τώρα!... Ἐσχάστε ὄλοι οὖς πόσο καλοὶ καί στοργικοὶ γιὰ μένα δειχτήκατε... Ἀπομόνησε ὅτι ἐπρόκειτο νά παντρευτοῦμε. Καί προσπάθησε μόνο νά φανταστῆς ὅτι πέθανα ὅταν ἤμουν μικρούλα κι' ὅτι μ' ἔθαψαν μακρὰ!...

Προσεύχου στὸ Θεὸ, ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἀπομακρύνθηκα, νά λυπηθῆ τὸ θεῖο μου!

Πές του ὅτι ποτέ δέν τὸν ἀγάπησα τόσο ὅσο τώρα!

Γίνου ἡ παρηγοριά του!

Ἀγάπησε μιὰ τίμια κόρη πού θά μ' ἀντικαταστήσῃ κοντὰ σου, μιὰ κόρη ἀξία σου!

Ὁ Θεὸς νά σᾶς εὐλογῆ ὄλους!

Θά προσεύχωμαι γιὰ σᾶς κάθε μέρα, γονατιστῆ!

Δόσε τὸν πιὸ τρυφερὸ ἀποχαιρετισμὸ μου στὸ θεῖο μου, καθὼς καί τὰ τελευταῖα μου δάκρυα καί τίς τελευταῖες μου εὐχαριστίες!...

Αὐτὸ ἦταν ὄλο...

Ὁ κ. Πέγκοττ ἔμεινε ἀκόμα κυττάζοντάς με, ἀφοῦ τελείωσα τὸ διάβασμα. Στὸ τέλος, τόλμησα νά τοῦ πιάσω τὸ χέρι, ἱκετεύοντάς τον νά συνέλθῃ λίγο. Μοῦ ἀπάντησε: «Εὐχαριστῶ, κύριε, εὐχαριστῶ!» μὰ δέν σάλεψε καθόλου.

Παρ' ὄλ' αὐτὰ, ὁ κ. Πέγκοττ ἔνοιωθε τόσο τὸν πόνον τοῦ δυστυχισμένου Χάμ, ὥστε τοῦ πῆρε τὸ χέρι καί τοῦ τὸ ἔσφιξε με ὄλη του τὴ δύναμη. Μὰ καί πάλι οὔτε σάλεψε καθόλου, οὔτε εἶπε λέξι.

Τέλος ἀπέσπασε ἀργὰ τὸ βλέμμα του ἀπὸ τὸ πρόσωπό μου

Ὑπρέτης ἦρθε καὶ πῆρε τὴν "Εμιλυ καὶ τὴν ὠδήγησε σ' ἕνα ἀμάξι πού περίμενε στὸ δρόμο τοῦ Νόρβιτς. Μέσα στ' ἀμάξι αὐτὸ βρισκόταν ὁ ἄ λ λ ο ς, ὁ...

— Γιὰ τὸ Θεό! φώναξε ὁ Πέγκοττ ἀπλώνοντας τὰ χέρια του μπροστά σὰν νάθελε ν' ἀποκρούσει ἕνα χτύπημα. Μὴ μοῦ πῆς πὼς αὐτὸς ὁ ἄλλος ἦταν ὁ Σ τ ῆ ρ φ ο ρ θ...

— Κύριε Ντάβυ, ἔκανε ὁ Χάμ, μὲ φωνὴ συντριμμένη, δὲν φταίτε καθόλου σεῖς καὶ δὲν σὰς ἀπευθύνω τὴν παραμικρὴ μομφή... Μὰ ναί, ὁ Στῆρφορθ μοῦ ἔκλεψε τὴ μνηστὴ μου κ' εἶνε ὁ ἔσχατος τῶν ἀθλίων!...

Ὁ Πέγκοττ δὲν ἔβγαλε αὐτὴ μιά κραυγὴ, δὲν ἔχυσε οὐτ' ἕνα δάκρυ, δὲν ἔκανε οὐτὴ μιά κίνησι. "Επειτα, φάνηκε σὰν νὰ συνέρχεται ξαφνικά καὶ πῆγε νὰ ξεκρεμάσει τὸ θαρὺ του μανδύα πού κρεμῶταν σὲ μιά γωνία.

— Βοηθήστε με! φώναξε. Δὲν ξέρω πειὰ πού βρίσκομαι καὶ δὲν μπορῶ νὰ κάνω τίποτε, βυθηθήστε με. Ὡραία! πρόσθεσε ὅταν ὁ Χάμ τοῦ ξεκρέμασε καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ μανδύα. Καὶ τώρα δόσε μου τὸ καπέλλο μου.

Ὁ Χάμ τὸν ρώτησε πού θὰ πῆγαινε.

— Πάω νὰ θρῶ τὴν ἀνεψιά μου! Πάω νὰ θρῶ τὴ μικρούλα μου "Εμιλυ... Πάω πρῶτα νὰ θουλιάξω τὸ καταραμένο κάρφι πού μὰς χάρισε αὐτὸς ὁ ἀθλιός, ὅπως θὰ ἔπνιγα καὶ τὸν ἴδιο ἂν ἤξερα τί ἔκρυβε μέσα του... Πάω νὰ θρῶ τὴν ἀνεψιά μου...

— Ποῦ; τὸν ρώτησε ὁ Χάμ, στέκοντας μπρὸς στὴν πόρτα.

— Παντοῦ! Θὰ πάω νὰ ψάξω σ' ὅλο τὸν κόσμο... Θὰ πάω νὰ θρῶ τὴ φτωχὴ μου ἀνεψιά μέσ' στὴ ντροπὴ τῆς καὶ νὰ τὴν ξαναφέρω! Κανένας ἄς μὴ μὲ σταματήσει!... Σὰς λέω πὼς πάω νὰ θρῶ τὴν ἀνεψιά μου!...

— Ὅχι! Ὅχι! φώναξε ἡ κυρὰ Κοῦμιτζ πού ρίχτηκε πλημμυρισμένη στὰ δάκρυα ἀνάμεσα ἀπ' τὸν Πέγκοττ καὶ τὸ Χάμ πού προσπαθοῦσε νὰ τὸν συγκρατήσει. Ὅχι, ὄχι, Δανιήλ, ὄχι στὴν κατάστασι πού βρίσκεσαι! Θὰ πᾶς νὰ τὴν ἀναζητήσης ἀργότερα, σὲ λίγο, φτωχέ μου δυστυχισμένε μου Δανιήλ, καὶ θάχης δίκη, μὰ ὄχι τώρα... Κάθησε καὶ συγχώρησέ με πού σὲ βασάνιζα τόσο συχνά... Τί εἶνε οἱ πόνοι μου μπροστά στὸν δικό σου;... "Ας μιλήσουμε γιὰ τὸν καιρὸ πού ὠρφάνεψε ἡ "Εμιλυ, πού ὠρφάνεψε ὁ Χάμ, πού χήρεψα κ' ἐγώ, καὶ πού μὰς μάζεψες ἐδῶ. Αὐτὸ θὰ ἀνακουφίση τὴ φτωχὴ σου καρδιά, Δανιήλ, — ἐξακολούθησε ἀκουμπώντας τὸ κεφάλι τῆς στὸν ὄμο τοῦ Πέγκοττ — καὶ θὰ γίνης πιὸ δυνατὸς γιὰ νὰ ὑποφέρης τὸν πόνο σου... "Ελα, ἔλα, Δανιήλ!

Τώρα ὁ Πέγκοττ δὲν προσπαθοῦσε πειὰ ν' ἀντισταθῆ. Μὰ, ὅταν τὸν εἶδα νὰ κλαίη, ἀντὶ ν' ἀκολουθήσω τὴν πρώτη μου σκέψι, πού ἦταν νὰ ριχτῶ γονατιστὸς γιὰ νὰ τοὺς ζητήσω συγγνώμη καὶ νὰ καταραστῶ τὸν Στῆρφορθ, ἔκανα κάτι καλύτερο: ἄφησα τὸν πόνο μου νὰ ξεσπάσῃ κ' ἔκλαψα μαζί τους...

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

I

Αὐτὸ πού αἰσθάνομαι, τὸ αἰσθάνονται καὶ πολλοὶ ἄλλοι μὲ τὸν ἴδιο τρόπο: γι' αὐτὸ δὲν φοβᾶμαι νὰ γράψω ὅτι ποτὲ δὲν εἶχα ἀγαπήσει τόσο τὸν Στῆρφορθ, ὅσο τὴ στιγμὴ ἀκριβῶς πού οἱ δεσμοὶ τῆς φιλίας μας κόπηκαν γιὰ πάντα.

Μέσα στὴν πίκρα πού μοῦ προκαλοῦσε ἡ ἀποκάλυψις τῆς ἀτιμίας του, θυμόμουν τὰ ὑπέροχα χαρίσματά του πού θὰ μποροῦσαν νὰ τὸν κάνουν ἕναν ἀνώτερο ἄνθρωπο καὶ νὰ τὸν δοξάσουν. Ὅσο ὀδυνηρὴ κ' ἂν ἦταν γιὰ μένα ἡ σκέψις ὅτι: χωρὶς νὰ θέλω ἔφταιγα κ' ἐγώ γιὰ τὴν ἀτιμία πού εἶχε κάνει ὁ φίλος μου σ' αὐτὴ τὴν τίμια οἰκογένεια, μὴ φαίνεται πὼς ἂν βρισκόμουν ἀντιμέτωπος μαζί του, δὲν θὰ μποροῦσα νὰ πῶ οὐτὴ μιά λέξι γιὰ νὰ τὸν κατηγορήσω.

Θὰ τὸν ἀγαποῦσα τόσο ἀκόμη, ὥστε φοβοῦμαι πὼς θὰ δειχνόμουν ἀδύνατος μπροστά του σὰν παιδί, — ἔκτος μόνον ἀπὸ ἕνα πράγμα: ὅτι τίποτε στὸ μέλλον δὲν θὰ μποροῦσε πειὰ νὰ μὰς ἐνώσει πάλι... Ποτὲ αὐτὴ ἡ σκέψις δὲν μοῦ ἦρθε στὸ μυαλό. Αἰσθανόμουν, ὅπως σίγουρα θὰ τὸ αἰσθανόταν κ' αὐτὸς, ὅτι ὅλα εἶχαν τελειώσει πειὰ μεταξύ μας... Ποιὰ ἀνάμνησι διατήρησε αὐτὸς ἀπὸ μένα, δὲν τὸ ἔμαθα ποτέ... Μὰ ἐγὼ τὸν θυμόμουν πάντοτε σὰν ἕνα φίλο πολὺ ἀγαπητὸ πού ὁ θάνατος μοῦ τὸν εἶχε πάρει...

Ἡ εἶδησις τῆς φυγῆς τῆς "Εμιλυ δὲν ἄργησε νὰ διαδοθῆ Γιάρμουθ. "Ετσι, τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωτὶ, καθὼς βγή-

κα ἔξω, ἄκουσα στὸ δρόμο τοὺς ἀνθρώπους νὰ μιλοῦσαν σχετικῶς. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς δειχνόντουσαν ἀύστηροὶ γιὰ τὴν "Εμιλυ κ' ἄλλοι γιὰ τὸν ἀπαγωγέα τῆς. Μὰ δὲν ἄκουσα οὐτὴ μιά φωνὴ πού νὰ κατηγορήσῃ τὸν θετὸ πατέρα τῆς ἢ τὸν μνηστῆρα τῆς. Παντοῦ ἔδειχναν γι' αὐτοὺς καὶ γιὰ τὴ δυστυχία τους ἕνα σεβασμὸ γεμάτον λεπτότητα.

Ἐκεῖνο τὸ πρωτὶ, ὅταν τοὺς εἶδαν καὶ τοὺς δυὸ νὰ προχωροῦν μὲ ἀργὰ βήματα στὴν ἀκρογιαλιά, οἱ ψαράδες στάθηκαν διακριτικὰ παράμερα, ψιθυρίζοντας μεταξύ τους λογία συμπαθείας καὶ συμπόνιας.

Ἐκεῖ κοντὰ στὴ θάλασσα, τοὺς ξαναβρῆκα κ' ἐγώ. Ἀπὸ τὴν ὄψι τους κατάλαβα πὼς δὲν εἶχαν κλείσει μάτι ὀλόκληρη τὴ νύχτα κ' ὁ Πέγκοττ φαίνόταν πὼς τὸν εἶχε γεράσει ἡ νύχτα αὐτὴ περισσότερο ἀπ' ὅλα τὰ χρόνια τῆς ζωῆς του. Μὰ κ' οἱ δυὸ ἦσαν σοβαροὶ καὶ γαληνιοὶ, ὅπως ἡ θάλασσα πού ἀπλώνόταν χωρὶς ἕνα κύμα κάτω ἀπὸ τὸν συννεφιασμένο οὐρανό.

— Μιλήσαμε πολὺ μὲ τὸν ἀνηψιό μου, κύριε, μοῦ εἶπε ὁ Πέγκοττ, ἀφοῦ κάναμε μερικὰ βήματα σιωπηλοί. Καὶ τώρα ἔχουμε ἀποφασίσει τί θὰ κάνουμε...

Ἐρριξά μιά τυχαία ματιὰ στὸν Χάμ, τοῦ ὁποίου τὸ βλέμμα ἦταν καρφωμένο μακριὰ στὴ θάλασσα. Καὶ, μολονότι τὸ πρόσωπό του δὲν ἔδειχνε καθόλου θυμὸ, ἀπὸ τὴ σκοτεινὴ ἀποφασιστικὴ πού ἦταν ἀποτυπωμένη σ' αὐτὸ, μοῦ ἦρθε ἡ τρομερὴ σκέψις ὅτι ἂν συναντοῦσε ποτὲ τὸν Στῆρφορθ θὰ τὸν σκότωνε.

— Ἀκούστε, κύριε, μοῦ εἶπε ὁ Πέγκοττ, ἡ ἀπόφασίς μου εἶνε ἡ ἐξῆς: θὰ πάω νὰ βρῶ τὴν...

Στάθηκε μιά στιγμὴ κ' ἔπειτα ἐξακολούθησε μὲ φωνὴ πιὸ σταθερὴ:

— Θὰ πάω νὰ τὴ βρῶ! Αὐτὴ εἶνε πειὰ ἡ ἀποστολὴ μου στὸν κόσμο.

Κούνησε τὸ κεφάλι του ὅταν τὸν ρώτησα πού θὰ διεύθυνε τὴς ἀναζητήσεις του καὶ θέλησε νὰ μάθῃ ἂν θὰ ξαναγύριζα στὸ Λονδίνο τὴν ἄλλη μέρα. Τοῦ ἀπάντησα ὅτι θὰ εἶχα φύγει τὴν ἴδια μέρα κιόλας, ἂν δὲν μὲ κρατοῦσε ἡ σκέψις ὅτι μποροῦσα νὰ τοὺς φανῶ χρήσιμος κ' ὅτι ἤμου ἔτοιμος νὰ φύγω ὅποτε ἤθελε.

— Ἄν θέλετε, κύριε, μοῦ εἶπε, θὰ φύγω μαζί σας αὔριον Ἐκάναμε μερικὰ βήματα ἀκόμα σιωπηλοί.

— Ὁ Χάμ, ξανάπε σὲ λίγο, θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ ἐργάζεται ἐδῶ καὶ θὰ πάη νὰ κατοικήσῃ στὸ σπίτι τῆς Πέγκοττ. Τὸ παλιὸ μας караβόσπιτο...

— Θὰ ἐγκαταλειψετε τὸ παλιὸ σας караβόσπιτο, κύριε Πέγκοττ; τὸν ρώτησα μὲ γλυκεῖα φωνή.

— Ἡ θέσις μου δὲν εἶνε πειὰ σ' αὐτὸ, κύριε Ντάβυ, μοῦ ἀπάντησε. Μὰ ὄχι, κύριε, δὲν θέλω νὰ ἐγκαταλειφθῆ, καθὲ ἄλλο...

Προχωρήσαμε ἀκόμα λίγο κ' ἔπειτα μοῦ ἐξήγησε:

— Ἡ ἐπιθυμία μου εἶνε νὰ μείνη, νύχτα καὶ μέρα, χειμῶνα καὶ καλοκαίρι, ὅπως ἡ "Εμιλυ τὸ εἶδε γιὰ πρώτη φορά. "Ἄν ποτε ξαναγύριζε, δὲν θὰ ἤθελα νὰ φανῆ τὸ παλιὸ μας σπίτι πὼς τὴ διώχνει, καταλαβαίνετε... Ἀπεναντίας, θὰ ἤθελα νὰ φαίνεται πὼς τὴν καλεῖ νὰ ζυγώσῃ... "Ετσι ἡ "Εμιλυ — σὰν φάντασμα κάτ' ἀπ' τὸν ἀνεμο καὶ τὴ βροχή — θὰ θελήσῃ ἴσως νὰ κυττάξῃ ἀπ' τὸ παράθυρο, ἂν τὸ παλιὸ σεντοῦκι ὅπου καθόταν εἶν' ἀκόμα στὴ θέσι του. Τότε, κύριε Ντάβυ, βλέποντας μέσα τὴν κυρὰ Κοῦμιτζ ὀλομόναχη, ἴσως νὰ κάνῃ κουράγιό καὶ νὰ μὴ μέσα ἀνάλαφρα, τρέμοντας ὅλη, κ' ἴσως νὰ πλαγιάσῃ στὸ παλιὸ τῆς κρεββάτακι καὶ νὰ ἀναπαύσῃ τὸ κουρασμένο τῆς κεφαλάκι, ἐκεῖ ὅπου κοιμῶταν ἄλλοτε μὲ τὴν καρδιά τόσο χαροῦμαινη.

Προσπάθησα νὰ τοῦ ἀπαντήσω, μὰ δὲν τὸ κατώρθωνα γιὰ τὴν τὰ δάκρυά μου μ' ἔπνιγαν.

— Κάθε βράδυ, ἐξακολούθησε ὁ Πέγκοττ, ὅταν τὸ σκοτάδι θ' ἀπλώνεται, ἡ κυρὰ Κοῦμιτζ θὰ βάζῃ τὸ λυχνάρι πίσω ἀπ' τὸ τζάμι. "Ετσι, ἂν ἡ μικρούλα μου τὸ δῆ ποτὲ, τὸ φῶς του νὰ φαίνεται σὰν νὰ τῆς φωνάζῃ: «Ξαναγύρισε, παιδί μου, ξαναγύρισε!»

Καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Χάμ, ἐπρόσθεσε:

— Χάμ, ἂν ποτε, κανένα βράδυ, χτυπήσῃ κανεὶς τὴν πόρτα τῆς θέιας σου Πέγκοττ, προπάντων ἂν τὴ χτυπήσῃ ἀνάλαφρα, μὴν πᾶς ἐσὺ ν' ἀνοίξης! "Ας δεχτῆ ἡ θειά σου, κ' ὄχι ἐσὺ, τὸ φτωχὸ μου παιδί!...

Ἐκανε μερικὰ βήματα γρήγορα καὶ μὰς ἄφησε λίγο πίσω. Κύτταξα τὸν Χάμ πάλι καὶ βλέποντας τὴν ἴδια ἔκφρασι στὸ πρόσωπό του καὶ τὸ βλέμμα του καρφωμένο πάντα στὸν ὀρίζοντα, τοῦ ἄγγιξα τὸ χέρι.

Δυὸ φορές τὸν φώναξα μὲ τ' ὄνομά του, τόσο δυνατὰ ὅσο θάφτανε νὰ ξυπνήσῃ ἕναν κοιμισμένο ἄνθρωπο, χωρὶς νὰ φανῆ πὼς μ' ἄκουσε.

Ὅταν τὸν ρώτησα τί τὸν ἀπασχολοῦσε τόσο, μοῦ ἀπάν-

τησε:

— Αυτό που έχω μπροστά μου, κύριε Ντάβυ...

— Θέλεις να πής για τη ζωή που απλώνεται μπροστά
"Έκανε μια άοριστη κίνηση, δείχνοντάς μου τη θάλασσα
καί μου είπε:

— Ναί, κύριε Ντάβυ... Δεν ξέρω πώς, μά μου φαίνεται
πώς τό... τέλος θα έρθη από κεί...

Με κύτταζε σαν να βγαίνει από ένα όνειρο, μά πάντα με
τήν ίδια αποφασιστική έκφραση στο πρόσωπό του.

— Τό τέλος τίνος; τόν ρώτησα, κυριευμένος πάλι απ'
τούς φόβους μου.

— Δεν ξέρω... Έκανε με ύφος σκεπτικό. "Έλεγα μέσα μου
πώς όλα άρχισαν εδώ κ' ίσως πάλι να τελειώσουν εδώ...

Ο κ. Πέγκοττυ είχε σταθή για να μάς περιμένη και τόν
πλησιάσαμε, χωρίς να πούμε λέξι. Μά η ανάμνησις τών λό-
γων του Χάμ, ένωμένη με τούς φόβους μου με βασάνιζε συ-
χνά κατόπιν ως τήν ημέρα που με τόν καιρό ή ιστορία αυτή
τελείωσε μ' έναν άδυσώπητο επίλογο.

Είχαμε πλησιάσει σιγά-σιγά στο καραβόσπιτο και μπήκα-
με μέσα. Η κυρά Κουμιτζ, αντί να στενάζη όπως άλλοτε
στή γωνιά της, καταγινόταν να έτοιμάση τό φαγητό. "Έβγα-
λε τό καπέλλο του κ. Πέγκοττυ, πήγε κοντά του μια καρέ-
κλα και του μίλησε με τόση γλυκύτητα και καλωσύνη, ώστε
με δυσκολία τήν άναγνώριζα τώρα.

— Καλέ μου Δανιήλ, του έλεγε, πρέπει να φας και να
πιής για ν' αναλάβης δυνάμεις, άλλωως δεν θα μπορέσης
να κάνης τίποτε. Προσπάθησε, θα μ' ευχαριστήσης πολύ!...
Κι' αν σ' ένοχλώ με τις φλυαρίες μου, δεν έχεις παρά να
μου τό πής, Δανιήλ, για να σωπάσω.

Αφού μάς σεβήρισε, άποτραβήχτηκε κοντά στο παράθυ-
ρο κι' άρχισε να διπλώνη μερικά πουκάμισα κι' άλλα ρου-
χα τά όποια πακετάριζε κατόπιν σ' ένα παληό ναυτικό σάκ-
κο. Καθώς έκανε αυτή τήν δουλειά, έξακολουθούσε να μι-
λά με τόν ίδιο γαλήνιο τόνο.

— Ξέρεις, Δανιήλ, του έλεγε, σε κάθε εποχή, με κάθε και-
ρό, θα βρίσκωμαι εδώ και όλα θα είνε όπως θέλεις. Δεν
είμαι καθόλου σοφή, μά όταν θα φύγης, θα σου γράφω κά-
θε τόσο και θα στέλνω τις επιστολές μου στον κ. Δαυίδ. "Ι-
σως να μου γράφης κι' έσύ καμμιά φορά, Δανιήλ, για να
με πληροφορής τί κάνεις στο ταξίδι σου, έρημος και μόνος
καθώς θάσαι...

— Φοβάμαι ότι θα είσαι πιό έρημη έσύ εδώ, της άπάντησε
ό κ. Πέγκοττυ.

— "Όχι, όχι, Δανιήλ! Μην ανησυχής για μένα. "Εγώ δεν
θα καταλαβαίνω τή μοναξιά μου γιατί θα φροντίζω να έχω
τό σπίτι έτοιμο για τήν επιστροφή σου — για τήν επιστρο-
φή όλων εκείνων που θα μπορούσαν να ξαναγυρίσουν. "Ο-
ταν θα είνε καλός ό καιρός θα κάθωμαι μπροστά στην πόρ-
τα, όπως συνηθίζω, κι' αυτοί που θα ξαναγυρίσουν θα δούν
από μακριά τή γρηά γυναίκα που τούς περιμένει πιστά.

Τί μεταβολή στην κυρά Κουμιτζ μέσα σε τόσο λίγο και-
ρό! Δειχνόταν τόσο άφωσιωμένη, ξεχνούσε τόσο τόν έαυτό
της, είχε μια τόσο ακριβή συναίσθησι του τί έπρεπε να κάνει
ή να πη, ώστε ένιωθα γι' αυτήν βαθύ σεβασμό.

Πόση δουλειά έβγαλε πέρα εκείνη τήν ημέρα! Είχαν με-
ταφέρει από τήν ψαρόθαρκα ένα σωρό πράγματα — κουπιά,
δixτυα, πανιά, σχοινιά, κασσόνες — κ' ή ίδια, παρ' όλο τό
θάρρος τους, τά κουβάλησε και τά ταχτοποίησε στην άποθή-
κη. Δεν έβγαζε ούτ' ένα στεναγμό πειά για τούς δικούς της
καύμους, που φαινόταν σαν να τούς είχε ξεχάσει έντελως.
Προσπαθούσε να δίνη θάρρος στους άλλους, χαμογελούσε
κι' ούτε μια φορά δεν άκουσα τή φωνή της να τρέμη. Ούτε
μια φορά δεν είδα ένα δακρυ να κυλά από τά μάτια της.

Μονάχα, κατά τό δειλινό, όταν ό
Πέγκοττυ άποκοιμήθηκε από τήν
κούρασι, άρχισε να κλαίη σιγανά
και, τραβώντας με προς τήν πόρ-
τα, μου είπε:

— "Ο Θεός να σάς εύλογη, κύ-
ριε Ντάβυ! Να είσατε πάντοτε έ-
νας φίλος γι' αυτόν τόν δυστυχι-
σμένο!

"Επειτα έτρεξε έξω για να πλύ-
νη τά μάτια της πριν ξαναγυρίση
να καθήση κοντά στον Πέγκοττυ,
για να τήν βρή εκείνος ξυπνών-
τας γαλήνια άπασχολημένη στή
δουλειά της. Με δυό λόγια, όταν
τούς άφησα τή νύχτα, ή κυρά Κου-

μιτζ ήταν πειά τό μεγαλύτερο στήριγμα για τόν Πέγκοττυ
στή συντριβή του.

Τί μεγάλη, αλήθεια, που είνε ή καρδιά μερικών ταπεινών
άνθρώπων και πόσους θησαυρούς αγάπης κλείνει! Πέρασα
τή νύχτα μου στο σπίτι της Πέγκοττυ και τό άλλο πρωί ό
Πέγκοττυ ήρθε και με πήρε πολύ ωρίς για να φύγουμε για
τό Λονδίνο. Τραβήξαμε κ' οι τρεις για τό σταθμό του λεω-
φορείου, όπου μάς περίμεναν ή κυρά Κουμιτζ κι' ό Χάμ
για να μάς άποχαιρετήσουν.

— Κύριε Ντάβυ, μου είπε ό Χάμ τραβώντας με παράμερα,
ένω ό θεός του τοποθετούσε τό σάκκο του ανάμεσα στις άλ-
λες άποσκευές του λεωφορείου, ή ζωή του κομματιάστηκε
πειά. Δεν ξέρει που πάει... Δεν ξέρει τί τόν περιμένει... "Αρ-
χίζει ένα ταξίδι εδώ κι' εκεί, στην τύχη, που είνε βέβαιο
πώς θα θαστήξη ως τό τέλος της ζωής του, έκτός πειά αν
βρή αυτό που ζητάει. Ξέρω ότι θα είσατε ένας φίλος γι'
αυτόν, κύριε Ντάβυ!

— Ναί, ναί, να είσαι βέβαιος γι' αυτό, Χάμ! του άπάντησα
σφιγγοντάς του δυνατά τό χέρι.

Εύχαριστώ! Εύχαριστώ πολύ, κύριε! Μια λέξι άκόμα:
"Έχω μια καλή δουλειά, καθως ξέρετε, κύριε Ντάβυ, κι' ά-
πό δω και πέρα δεν θάχω πειά άλλα έξοδα, έκτός απ' όσα
μου χρειάζονται για να ζω. "Αν μπορούσατε να διαθέσετε
τά υπόλοιπα για τό θείο μου, θα δούλευα με περισσότερο
κέφι.

Τόν έβεβαίωσα ότι θα προσπαθούσα να τόν ευχαριστήσω
και θέλησα να του πω ότι έλπίζα πως θάρθη μια μέρα που
θα τέλειωνε ή μοναχική ζωή που θα έκανε στο έξης.

— "Όχι, κύριε, μου άπάντησε, κουνώντας τό κεφάλι του.
"Όλα πέρασαν, όλα τελείωσαν για μένα. Κανένας δεν θα
μπορέση να πάρη τή θέσι που ξμεινε άδειανή... Μά δεν θα
ξεχάσετε τά χρήματα, θα θυμόσαστε ότι θα τά έχω εδώ φυ-
λαγμένα για τό θείο μου.

Του τό ύποσέθηκα, ύπενθυμίζοντάς του συγχρόνως ότι ό
κ. Πέγκοττυ είχε ένα τακτικό εισόδημα πειά, χάρις στή δια-
θήκη του Μπάρκισ. "Επειτα χωριστήκαμε. Δεν μπορώ να
τόν θυμηθώ άκόμα και σήμερα. Μια θαθεία συγκίνησι με
τήν ανάμνησι της ήρωϊκής ψυχής του και της άπέραντης
λυπης του με κατέχει.

"Όσο για τήν κυρά Κουμιτζ, αν επιχειρήσω να περιγρά-
ψω πώς έτρεξε πίσω απ' τό λεωφορείο, χωρίς να βλέπη
άλλο πράγμα ανάμεσα από τά δάκρυά της που προσπα-
θούσε να τά συγκρατήση, έκτός από τόν κ. Πέγκοττυ, αν
ήθελα ν' άπαριθμήσω τούς ανθρώπους που έσπρωξε τρέχον-
τας, θ' άνελάμβανα ένα πολύ δύσκολο έργο. Τό μόνο που
θα πω είνε ότι, καθως τό λεωφορείο άπομακρυνόταν, από-
μεινε λαχανιασμένη στα σκαλοπάτια ένός φούρνου, με τό
σκουφάκι της ανάποδα και με τό ένα απ' τά παπούτσια της
παρατημένο στο λιθόστρωτο, σε σεβαστή άπόστασι.

Φτάνοντας στο Λονδίνο, ή πρώτη μας φροντίδα ήταν να
ζητήσουμε για τήν Πέγκοττυ μια μικρή κατοικία, όπου θα
μπορούσε κι' ό άδελφός της να βρική άσυλο όταν του πα-
ρουσιαζόταν ανάγκη. Είχαμε τήν καλή τύχη ν' ανακαλύ-
ψουμε μια, πολύ καθαρή και σχετικώς φτηνή, πάνω από ένα
μικρό μπακάλικο, δυό δρόμους πιό πέρα απ' τή δική μου.
"Όταν τή νοικιάσαμε, άγόρασα κρύο ψητό, και πήρα τούς
συντρόφους μου να τούς προσφέρω τσάι στο σπίτι μου, —
πράγμα που, όπως με λύπη μου παρατήρησα, δεν άρεσε κα-
θόλου στην σπιτονοικοκυρά μου κυρία Κρούπ. Για να έξη-
γησω τή δυσαρέσειά της αυτή, πρέπει να προσθέσω ότι
προσεβλήθη πολύ βλέποντας τήν Πέγκοττυ, δέκα λεπτά με-
τά τήν άφιξί της, ν' ανασηκώνη τήν μαύρη της φούστα και
να ξεσκονίζη τήν κάμαρή μου... Αυτό ήταν μια μεγάλη έ-

λευθερία, κατά τήν άντίληψί της.

Ο κ. Πέγκοττυ, κατά τό ταξί-
δι, μου είχε ανακοινώσει ένα σχέ-
διο που δεν με ξάφνιασε καθόλου:

μου έπρότεινε να πάμε να δούμε
έν πρώτοις τήν μητέρα του Στήρ-
φορθ. Καθως είχα κάθε διάθεσι να
τόν βοηθήσω και να χρησιμεύσω
συγχρόνως ως μεσάζων μεταξύ
τους, έγραψα τό ίδιο θράδυ μια έ-
πιστολή στην κ. Στήρφορθ. Της έ-
ξέθετα όσο πιό γαλήνια μπορούσα
τήν προσβολή που είχε γίνει στον
κ. Πέγκοττυ.

(Ακολουθεί)

ΕΞΕΔΟΘΗ

και άπεστάλη εις τά ύποπρακτορεία

"Η ΑΥΓΗ ΝΤΕ ΝΕΒΕΡ,"

Του ΠΩΛ ΦΕΒΑΛ πατρός

Ζητήσατέ τήν και από τά γραφεία μας.

Διά τούς έν 'Αθήναις ..... Δρ. 10

Διά τούς έν ταίς έπαρχίαις ..... » 12

συμπεριλαμβανομένων και τών έξόδων ταχ.
άποστολής.